

Učiteljski Tovarš.

List za šolo in dom.

Izhaja 1. in 15. dne vsakega meseca, in velja za celo leto 2 gold. 50 kr.
za pol leta 1 gold. 30 kr.

Tečaj X.

V Ljubljani 15. aprila 1870.

List 8.

P o s t a v a

za vojvodstvo Kranjsko o šolskem nadzorstvu.

I. Krajno ali občinsko šolsko svetovalstvo.

§. 1. Ljudske šole, ki jih po vsem ali saj nekoliko vzdržuje vlada, dežela ali soseska, se pod nadzorstvom ali ogledništvom krajnega ali občinskega šolskega svetovalstva.

§. 2. V krajnem šolskem svetovalstvu so cerkveni, šolini in srenjski zastopovalci. Zraven teh ima pa tudi šolski patron pravico, da je soud krajnega šolskega sveta, in da se vdeležuje pri obravnavah ali osebno ali po namestovalcu, ki ima pravico glasovati.

§. 3. Cerkveni zastopovalci v krajnem šolskem svetovalstvu so samostojni duhovni pastirji šolske mladine, která hodi v šolo, ako pa jih ni, pa njihovi namestovalci.

Kjer sta dva ali kjer je več dušnih pastirjev enega verezakona, izbira cerkvena višja gosposka tistega, kteri naj bode ud krajnega šolskega svetovalstva.

§. 4. Šolini zastopovalec v krajnem šolskem svetovalstvu je njeni vodja (učitelj, in če je tu več učiteljev, ravnatelj ali prvi učitelj).

Ako je pod enim krajnim šolskim svetovalstvom več šol, pride v krajno šolsko svetovalstvo vodja tiste šole, ki velja za prvo, — pri enaki veljavi pa v službi naj starejši vodja. Pri obravnavah krajnega šolskega svetovalstva vdeležujejo se in svetujejo tudi vodji drugih šol, kedar to zadeva njihove šole.

§. 5. Srenjske zastopovalce v krajno šolsko svetovalstvo voli srenjsko zastopovalstvo, ali, če ima več krajnih sosesek ali njih podružnic eno šolo, jih voli zbor teh srenj in podružnic.

(§, 13. sr. p.) Naj manj sta dva zastopovalca; naj več pa jih je pet, kar določuje okrajno šolsko svevalstvo. Volijo se z večino glasov za šest let. Vendar čez tri leta izstopa po žrebovanju polovica in pri neravnem številu večina udov. Vsi ti se smejo zopet voliti.

Poleg teh voli srenjsko zastopovalstvo tudi dva namestnika.

§. 6. Voliti se morejo vsi, ki se morejo voliti v srenjski odbor soseske, iz katere se voli krajno šolsko svetovalstvo. Če kdo zgubi to pravico voliti, stopi iz krajnega šolskega svetovalstva.

Izvolitvi v krajno šolsko svetovalstvo se more odpovedati le tisti, kateri bi bil pravico imel, odpovedati se izvolitvi v srenjski odbor, ali pa tisti, kateri je bil zadnjih šest let v krajnem šolskem svetovalstvu. Kdor nima pravice, odpovedati se izvolitvi, ga okrajno šolsko svetovalstvo, kaznuje z globo 5—100 gl.

Ta denár se obrača za šolo.

§. 7. Srenja more, ako dovoli okrajno šolsko svetovalstvo, take kraje, v katerih je več šol, razdeliti v več šolskih okrajev. Takrat se pa za vsaki šolski okraj sestavi posebno krajno šolsko svetovalstvo in sicer po omenjenih določbah.

§. 8. Krajno šolsko svetovalstvo skerbí, da se spolnujejo šolske postave, da se izvršujejo ukazi višjih šolskih gosposek in da se tako v kraju šola namenu vgodno vreduje.

Posebno mora skerbeti

1. za to, da učitelji dobivajo svojo plačo, kakor jim gré, o pravem času in neprikračeno;

2. da gospodari krajni šolski zavod, ako je, ravno tako tudi, da gospodari šolsko ustanovnino premoženje, ako o tem ni drugače odločeno;

3. da ogleduje šolsko poslopje, šolska zemljišča in šolsko pripravo in da ima potreben popis vsega tega;

4. da razločuje, kdo je oproščen šolskega denarja;

5. da preskerbuje šolske knjige in druge reči v pripomoč ubogim šolskim otrokom, in da tudi skerbí, da se napravlja in v dobrem stanu hrani šolsko orodje, potrebni učilniški pripomočki in kar je sicer za poduk potrebnega;

6. da napravlja vsako leto proračune za učiteljevo plačo in za druge šolske potrebe, ako niso za to odločeni posebni oskerbniki. Te proračune daje srenji in za prejete denarje račun polaga;

7. da shranuje šolska vredna pisma in druga pisma in fasijone i. t. d.

8. da vsako leto popisuje za šolo vgodne otroke, da pospešuje, kolikor more, šolsko obiskovanje, in da nasvete za kaznovanje zavoljo zanikernega šolskega obiskovanja daje okrajnemu šolskemu svetovalstvu;

9. da določuje čas za poduk oziraje se na zapovedano število šolskih ur;

10. da gleda, kako se podučuje v zapovedanih naukih;

11. da čuva, kako se učitelji v življenji obnašajo, kako se otroci v šoli verdevajo, in kako se vedejo zunaj šole;

12. da podpira učitelje v njihovem službovanji, kolikor je le mogoče;

13. da, kolikor more, ravna in miri prepire pri učiteljih med sabo, ali s sosesko ali s posamesnimi srenjčani (kolikor to prihaja iz šole);

14. da svoje pozvèdbe in mnenja naznanja srenjskemu zastopovalstvu in višji gosposki, do ktere ima krajno šolsko svetovalstvo vselej pravico staviti tudi nasvete.

§. 9. Delovanju krajnega šolskega svetovalstva so izvzete šole vадnice, ki so v zvezi s šolami za izobraževanje učiteljev; le tam, kjer jih vse ali nekoliko vzderžuje srenja, ima tudi krajno šolsko svetovalstvo pri njih opraviti, kakor kaže §. 8 v št. 1 — 7.

§. 10. Udje krajnega šolskega svetovalstva, čegar vstanovitev se mora naznaniti srenjskemu zastopovalstvu in okrajnemu šolskemu svetovalstvu, volijo med seboj z večino glasov pervosednika in njegovega namestnika za tri leta.

Ako je pervosednik ali njegov namestnik zaderževan, predseduje naj starji ud krajnega šolskega svetovalstva.

§. 11. Krajno šolsko svetovalstvo se snide naj manj vsak mesec enkrat k redni seji. Pervosednik pa more vselej, in mora, če to zahtevata dva uda, sklicati posebni zbor.

§. 12. Da se more sklepati v krajnem šolskem svetovalstvu, je treba, da so pričujoči naj manj trije udje. Sklepa se z večini glasov.

Ako so glasi enaki, razločuje pervosednik, kteri ima tudi pravico, da se ne izveršujejo sklepi, ki po njegovem mnenji postavi nasprotujejo ali šolino korist zaderžujejo, in da to reč naznanja v razsojo okrajnemu šolskemu svetovalstvu.

O sklepih in ravnanji krajnega šolskega svetovalstva se pritožuje pri okrajnem šolskem svetovalstvu. Pritožbe se dajejo krajnemu šolskemu svetovalstvu, in imajo odložno moč, če se namreč to v 14 dneh zgodi po naznanjenju one določbe, proti kateri se hoče pritožiti.

§. 13. Noben ud krajnega šolskega svetovalstva ne sme vdeleževati se pri posvetovanji in glasovanji reči, ki zadevajo njegove osebne koristi.

§. 14. Pri rečeh, kedar se mudi, da se ne more čakati prve redne seje pa tudi ne sklicati posebne seje, sme prvo-sednik samostalno ravnati; vendar mora zavoljo tega nemudoma in naj zadnje v prvi seji dobiti dovoljenje krajnega šolskega svetovalstva.

§. 15. Za ogledništvo didaktično-pedagogičnega šolskega stana okrajno šolsko svetovalstvo postavi zvedenega uda krajnega šolskega svetovalstva kot krajnega šolskega nadzornika.

Krajni šolski nadzornik se mora vedno porazumljevati s šolskim vodjem.

Ako sta navskriž misli, ima vsaki pravico, da se zavoljo razsodbe oberne k okrajnemu šolskemu svetovalstvu.

Pri takih šolah, kjer je več učiteljev, ima krajni šolski nadzornik pravico, da se vdeležuje učiteljskih zborov.

Tudi drugi udje krajnega šolskega svetovalstva imajo pravico, da hodijo v šolo in pozvedajo, v kakošnem stanu da je. Vendar pravice, da bi se kaj potrebnega vravnalo, nima posamen ud, ampak le vsi skupaj.

§. 16. Udje krajnega šolskega svetovalstva ne dobivajo za svoja opravila nikakoršnega plačila. Gotovi izdajki pri teh opraviilih povračajo se jim iz srenjskega denarja. (Dalje prih.)

Šolsko in domače podučevanje.

Se učiti prav lepó

Nam edina skerb naj bo!

(Konec.)

Pa ne le dobre, ampak tudi slabe lastnosti imajo javne šole, in kakor ima, bi rekel skoraj vsaka reč svojo dobro in slabo stran, tako tudi šole, tako n. pr. je napačno, ako so razredi preobširni, t. j., če prevelika množica učencev v ravno tisto sobo zahaja, kajti to je prvič škodljivo zdravju in drugič pospešuje raztresenost med poslušajočo mladino. Zdravju je